



Andra AP-fonden
Second Swedish National Pension Fund - AP2

Ägarrappport

1 JULI 2009 - 30 JUNI 2010



Innehåll

Vd har ordet	3
Rollen som aktiv ägare	4
Ägaraktiviteter 2009/2010	5
Andra AP-fondens nio ägarprinciper	5
Allt fler kvinnor i börsbolagens styrelser	8
Bra avkastning i "gröna obligationer"	10
Krav på miljöexpert i gruvbolags styrelse	10
Större ägarinflytande i USA	11
Klimatarbetet fortsätter	11
Investeringar som gör skillnad	12
Fler aktieprogram, färre optionsprogram	14
Bättre ersättningssystem	15
Blott Sverige svenska valberedningar har	16
Konferens för hållbar riskkapitalism	18

Andra AP-fonden i korthet

Andra AP-fonden är en av fem buffertfonder i det statliga svenska pensionssystemet. Det innebär att Andra AP-fonden förvaltar kapital i form av pensionsmedel, vilket investeras över hela världen.

Drygt 50 procent av fondkapitalet investeras i utländska aktier och obligationer. Totalt uppgår Andra AP-fondens fondkapital till drygt 200 miljarder kronor fördelat på flera olika tillgångsslag. På Andra AP-fonden arbetar cirka 50 personer: förvaltare, analytiker och andra specialister inom olika områden.

Långsiktig förvaltning

Andra AP-fonden ska långsiktigt maximera avkastningen till pensionärerna i förhållande till de risker fonden tar. Långsiktigheten och uppgiften som buffertfond gör att Andra AP-fonden kan bära större risker än till exempel ett livbolag. Det innebär bland annat att fonden kan investera en stor del av kapitalet i aktier.

Ett viktigt uppdrag

Andra AP-fonden har tillsammans med de övriga buffertfonderna uppdraget att upprätthålla jämnare pensionsnivåer även i tider med stora pensionsavgångar eller ekonomisk nedgång. Tillsammans utgör buffertfonderna cirka tio procent av det totala pensionssystemet.

Etik och miljö – ett sätt att ligga steget före

Andra AP-fonden arbetar aktivt med sina innehav för att skapa värden på längre sikt. Genom att vara pådrivande i frågor om bland annat etik och miljö kan Andra AP-fonden bidra till att portföljbolagen tidigt identifierar möjligheter och risker, med avsikt att påverka resultatutvecklingen positivt.

En internationell aktör i Göteborg

Andra AP-fonden har sitt säte i Göteborg, en stad med lång tradition av handel och framgångsrika exportföretag. Det stärker det internationella perspektivet hos Andra AP-fonden, en självständig aktör som tänker nytt och agerar globalt.

Ökade krav på långsiktigt hållbara investeringar



Idag pratas det allt mer om vikten av "sustainable capitalism" för att långsiktigt maximera ekonomiska värden på ett ansvarsfullt sätt. Till skillnad från "vanlig kapitalism" förväntas detta ske genom att integrera etik, miljö och bolagsstyrning i bolagsanalyserna och därmed ta in kostnaden för negativa effekter som ligger utanför marknadspriset. Det handlar bland annat om förbrukning av icke förnyelsebara resurser och skador på vår gemensamma miljö, till exempel i form av klimatförändringar och förlust av ekosystem. Undersökningar visar att mindre än 30 procent av marknaderna idag analyseras och värderas utifrån perspektivet hållbar kapitalism, men förväntningarna är att denna siffra kommer att fördubblas på tio år.

Hållbar avkastning

Som buffertfond i det svenska pensionssystemet har vi på Andra AP-fonden ett viktigt uppdrag - att långsiktigt maximera avkastningen på det förvaldade pensionskapitalet till låg risk så att pensionerna skrivs ner så lite som möjligt. I uppdraget ligger också att vi ska ta hänsyn till miljö och etik, dock utan att göra avkall på det övergripande målet om hög avkastning.

För att sprida riskerna investerar Andra AP-fonden i bolag över hela världen genom så kallad indexförvaltning. Vilka specifika bolag som Andra AP-fonden investerar i beror därför i grund och botten på vilka bolag som är noterade på dessa marknader. Här ligger en stor utmaning - att ta hänsyn till etik och miljö inom indexförvaltning. Detta är ingen lätt ekvation och något som både vi och andra investerare brottas med. I AP-fondernas gemensamma Etikråd arbetar vi för att tillsammans driva positiva förändringar i utländska bolag, vilka kopplats till kränkningar av internationella konventioner gällande miljö och mänskliga rättigheter. Vi tror att det både går att tjäna pengar och samtidigt ta hänsyn till hållbarhetsfrågorna. Två bra exempel på detta är vår investering i den framgångsrika, globala aktiefonden Generation som integrerar hållbarhetsanalysen i den fundamentala aktieanalysen och vår investering i Världsbankens "gröna obligation" (läs mer på sid 10).

Vi tycker också att vi kommit en bit på väg med att integrera hållbarhetsfrågorna i vår förvaltning, men fortfarande finns mer kvar att göra. Vi bedriver ett aktivt ägararbete i syfte att öka fondens avkastning. Vi tror att med tiden kommer det att tydligare framgå att god avkastning och hållbarhet är varandras förutsättningar.

Ökade krav på reglering

Ännu ett långsiktigt arbete är Andra AP-fondens samarbete med andra ägare för förbättrad bolagsstyrning. Vi medverkar bland annat i utveckling av policier, regelverk och standarder. Under våren och sommaren har det kommit flera initiativ på EU-nivå med ökade krav på reglering av vår och andra institutionella placerares agerande som ägare av bolag. Som medlem i IÅF (Institutionella Ägares Förening för regleringsfrågor på aktiemarknaden) har vi varit med och tagit fram svar till EU-kommissionen. Våra synpunkter bygger i stor utsträckning på exempel från svensk bolagsstyrning som vi tycker fungerar bra. Det gäller bland annat hur vi i Sverige arbetar i valberedningar (läs mer på sid 16).

Ersättningar

Slutligen kan vi konstatera att debatten om incitamentsprogram till ledande befattningshavare har fortsatt under året. Eftersom det är styrelserna i respektive bolag som har ansvar för att ta fram relevanta och rimliga ersättningspaket, har vi intensifierat dialogerna med bolagens styrelser angående ersättningar. Andra AP-fonden är positiv till långsiktiga incitamentsprogram i de fall då vi bedömer att dessa främjar bolagens utveckling på lång sikt.

Inspiration för framtiden

Sammantaget är det min uppfattning att Andra AP-fonden under året har fortsatt arbetet med att vara en aktiv och framsynt ägare. Detta intryck stöds också av den årliga utvärdering som regeringen gör av AP-fonderna. Den visar att vårt arbete med bolagsstyrning fungerar bra. Det är naturligtvis glädjande, men det innebär inte att vi slår oss till ro. Tvärtom inspirerar det oss till att i framtiden bli ännu bättre.

Eva Halvarsson
Verkställande direktör



Rollen som aktiv ägare

Andra AP-fondens uppgift är att långsiktigt maximera avkastningen på det förvaltade pensionskapitalet. Hänsyn till miljö och etik ska tas utan att avkall görs på det övergripande målet om hög avkastning. Andra AP-fonden arbetar aktivt som ägare i syfte att uppnå bra bolagsstyrning och därmed också en bättre värdetillväxt.

Regelverk och konventioner som OECDs riktlinjer för Multinationella företag, OECDs riktlinjer för Bolagsstyrning, FNs Global Compact, FNs principer för ansvarsfulla investeringar, Aktiebolagslagen och Svensk kod för bolagsstyrning ligger till grund för Andra AP-fondens arbete med ägarfrågor.

Andra AP-fondens operativa arbete med ägarstyrningsfrågor tar sin utgångspunkt i fondens ägarpolicy och dess nio ägarprinciper. Hela policyn och mer information om ägarprinciperna finns att ladda ner på Andra AP-fondens hemsida www.ap2.se

Ägaraktiviteter 2009/2010

Andra AP-fondens ägaraktiviteter omfattar både ett aktivt deltagande på svenska och utländska bolagsstämmor samt en dialog med styrelser och ledningar i fondens portföljbolag.

1. Kapitalstruktur

Bolag ska ha en väl avvägd kapitalstruktur som tar hänsyn till förväntade resultat, kassaflöden, finansiell ställning, investeringsnivåer och kapitalkostnaden sett över en konjunkturcykel.

Andra AP-fondens nio ägarprinciper

Röstning på bolagsstämmor

Sammantaget röstade Andra AP-fonden under 2010 på drygt 50 bolagsstämmor i svenska börsbolag.

Antalet utländska bolagsstämmor som fonden röstade på under 2010 ökade jämfört med föregående år, från cirka 60 till drygt 370. För att förbättra ägarstyrningen även i utländska innehav deltog de fyra stora buffertfonderna under 2008/2009 i ett gemensamt pilotprojekt för att utforma

en gemensam röstningsplattform för att hantera och styra fondernas röstning utifrån satta kriterier. Efter utvärdering av detta projekt beslutade Första, Andra, Tredje och Fjärde AP-fonden att göra en upphandling av en gemensam röstningsplattform. Denna upphandling avslutades under december 2009 och bidrog bland annat till att antalet bolagsstämmor som fonden röstade på ökade avsevärt jämfört med föregående år.

Ersättningsfrågor

I april 2009 kom regeringens nya riktlinjer "Anställningsvillkor för ledande befattningshavare i AP-fonderna".

Fondens ägarpolicy justerades under hösten 2009 och poängterar bland annat att det är bolagsstyrelsernas ansvar att utforma respektive bolags ersättningsystem på ett ändamålsenligt sätt. Dessa ska gynna en långsiktig hållbar utveckling för företagen. Det är viktigt att

2. Bolagsstruktur

Företagsförvärv och investeringar ska göras för att bidra till den långsiktiga utvecklingen av bolaget så att aktieägarvärdet ökar.

Andra AP-fondens nio ägarprinciper

3. Ägarstruktur

I bolag med olika röstvärde på aktierna kan det uppkomma situationer där minoritetsaktieägare har svårt att hävda sin rätt. I sådana fall är Andra AP-fonden positiv till att röstetalen för aktierna utjämnas.

Andra AP-fondens nio ägarprinciper

understryka att varje ersättningsprogram bedöms var för sig.

Andra AP-fonden har under året haft ett flertal dialoger med styrelser angående utformningen av incitamentsprogram i syfte att uppnå förbättringar. Andra AP-fonden röstade emot styrelsens förslag till riktlinjer för ersättning till ledande befattningshavare samt förslag till incitamentsprogram i bland annat Lundin Petroleum, då dessa saknade prestationskrav. Andra AP-fonden har också röstat emot förslag, som har att göra med ersättningsfrågor, i nästan hälften av de utländska bolag där fonden röstade.

Andra AP-fonden lämnade in två remissyttranden under hösten 2009. Ett rörande Svensk kod för bolagsstyrningens förslag avseende ersättning till ledande befattningshavare. Ett annat gällande Finansinspektionens förslag till ersättningsystem i finansiella företag.



Valberedningar

Inför bolagsstämmosäsongen 2010 var Andra AP-fonden representerad i sju valberedningar: Boliden, Meda, Hexagon, Haldex, Kungleden, Lundin Petroleum och Opus Prodox.

4. Styrelsen och nomineringsprocessen

Varje bolag ska ha en effektiv styrelse som ser till bolagets bästa. Valberedningen ska tillse att en strukturerad utvärdering av styrelsen görs regelbundet och också att nyrekrytering till styrelsen sker från en bred bas av potentiella kandidater. Styrelseledamöter bör äga aktier i bolaget de sitter i styrelsen för.

Andra AP-fondens nio ägarprinciper

Styrelsesammansättning

Andra AP-fonden betonar vikten av en ökad andel kvinnor i börsbolagens styrelser och detta beaktas när fonden medverkar i nomineringsarbetet. Fonden menar vidare att valberedningarna bör lägga fast en konkret plan för arbetet med att uppnå en god styrelsesammansättning bland annat avseende kön, ålder, bakgrund, erfarenhet och kompetens.

Andra AP-fonden genomförde under våren den årliga mätningen av andelen kvinnor i noterade svenska bolags styrelser och ledningar. Studien visade att andelen kvinnliga styrelseledamöter har ökat till 22,2 procent, vilket är den

högsta nivån sedan studien startade 2003. Däremot har andelen kvinnor i företagsledning sjunkit till 13,8 procent.

Fonden för en dialog med ett antal bolag med låg kvinnorepresentation rörande urvalsprocesserna till ledningar och styrelser. Läs mer om detta på sidan 8.

Etik och miljö

AP-fondernas gemensamma Etikråd skapades 2007 och publicerade sin tredje årsrapport våren 2010. Etikrådet arbetar med att bevaka och analysera AP-fondernas utländska portföljnehav för att motverka att bolagen medverkar till kränkningar mot de internationella konventioner som Sverige skrivit på. I sitt arbete utgår Etikrådet från att alla konventioner som Sverige undertecknat är lika viktiga och därmed ska följas. Denna utgångspunkt stöds även i beslut och uttalanden från olika FN-organ, vilka poängterar att de mänskliga rättigheterna är universella, odelbara, ömsesidigt beroende och relaterar till varandra och inte går att inbördes rangordna.

5. Ledning och ledningsersättning

Det är viktigt att ledningen har en adekvat sammansättning med avseende på erfarenhet och kompetens. Ersättningen till ledningen ska vara relevant, motiverande och stå i rimlig relation till bolagets storlek och resultat. Aktierelaterade incitamentsprogram ska ha en lång investeringshorisont och en tydlig koppling mellan prestation och utfall.

6. Revisorernas roll

Revisorernas oberoende ställning i förhållande till bolagets ledning och styrelse är av avgörande betydelse för aktieägarnas förtroende för deras granskning av bolagets förvaltning.

Andra AP-fondens nio ägarprinciper

Rådet har en process där samtliga utländska innehav övervakas. 10-15 bolag har satts upp på en dialoglista, där fonderna ser möjligheter att påverka bolagen att skapa rutiner för att hindra att nya incidenter eller kränkningar mot konventionerna sker. Under 2009 avslutades fyra bolagsdialoger som en följd av att målen för dialogerna hade uppfyllts. De fyra bolagen är Grupo Ferrovial, PetroChina, Thales och Yahoo. Dessa dialoger har pågått under ett par års tid och nu lett fram till godtagbara förbättringar hos bolagen. Läs mer på www.etikradetapfonderna.se

Andra AP-fondens nio ägarprinciper



Uteslutna företag

Wal-Mart och Singapore Technologies är två bolag som sedan tidigare är uteslutna ur Andra AP-fondens placeringsuniversum. Under 2008 uteslöt fonden också nio företag som marknadsför klusterbomber i strid med den konvention om förbud mot klustervapen som Sverige ställt sig bakom. De är Alliant Techsystems, Gencorp, General Dynamics, Hanwha, L-3 Communications, Lockheed Martin, Poongsan, Raytheon och Textron.

Under 2010 beslutade fonden att även utesluta företaget Elbit Systems Ltd, då den dialog Etikrådet fört med bolaget inte lett till önskat resultat. Företaget utvecklar, levererar och underhåller ett anpassat övervakningssystem till vissa delar av den separationsbarriär som byggs på Västbanken, vilket kan kopplas till kränkningar av grundläggande konventioner och normer.

För en hållbar framtid

Under hösten 2009 gick Andra AP-fonden tillsammans med fjorton andra svenska institutionella investerare samman i projektet Hållbart Värdeskapande för att gemensamt påverka svenska börsnoterade bolag till en hållbar utveckling och ett långsiktigt värdeskapande.

De institutionella investerarna är: Andra AP-fonden, DnB NOR, Fjärde AP-fonden, Folksam, Första AP-fonden,

7. Information och informationsgivning

Bolag ska söka en öppen och fortlöpande dialog med aktieägarna.

Handelsbanken, KK-stiftelsen, Nordea, Meta Asset Management, SEB, Skandia Liv, SPP, Swedbank Robur, Svenska Kyrkan och Tredje AP-fonden.

Främsta anledningen till att Andra AP-fonden deltar i projektet Hållbart Värdeskapande är att fonden anser det viktigt att uppmuntra svenska börsbolag att aktivt hantera miljömässiga och sociala aspekter i sin verksamhet. Detta för att minska risker och kostnader samt att tillvarata affärsmöjligheter. Läs mer om projektet på www.hallbartvardeskapande.se

8. Företagskultur

Ägare, styrelse, bolagsledning och revisorer ska arbeta för en god företagskultur.

Andra AP-fondens nio ägarprinciper

Göteborgspriset

Det internationella miljöpriset "Göteborgspriset för hållbar utveckling", där Andra AP-fonden är delsponsor, utdelas för elfte gången under hösten 2010. I år går priset till två framstående personer som på olika sätt starkt bidragit till lösningar för en hållbar relation till havet. Dessa är Ken Sherman, oceanograf och marinbiolog från USA samt Randall

Arauz, ordförande för miljöorganisationen PRETOMA i Costa Rica. Läs mer på www.goteborgaward.com

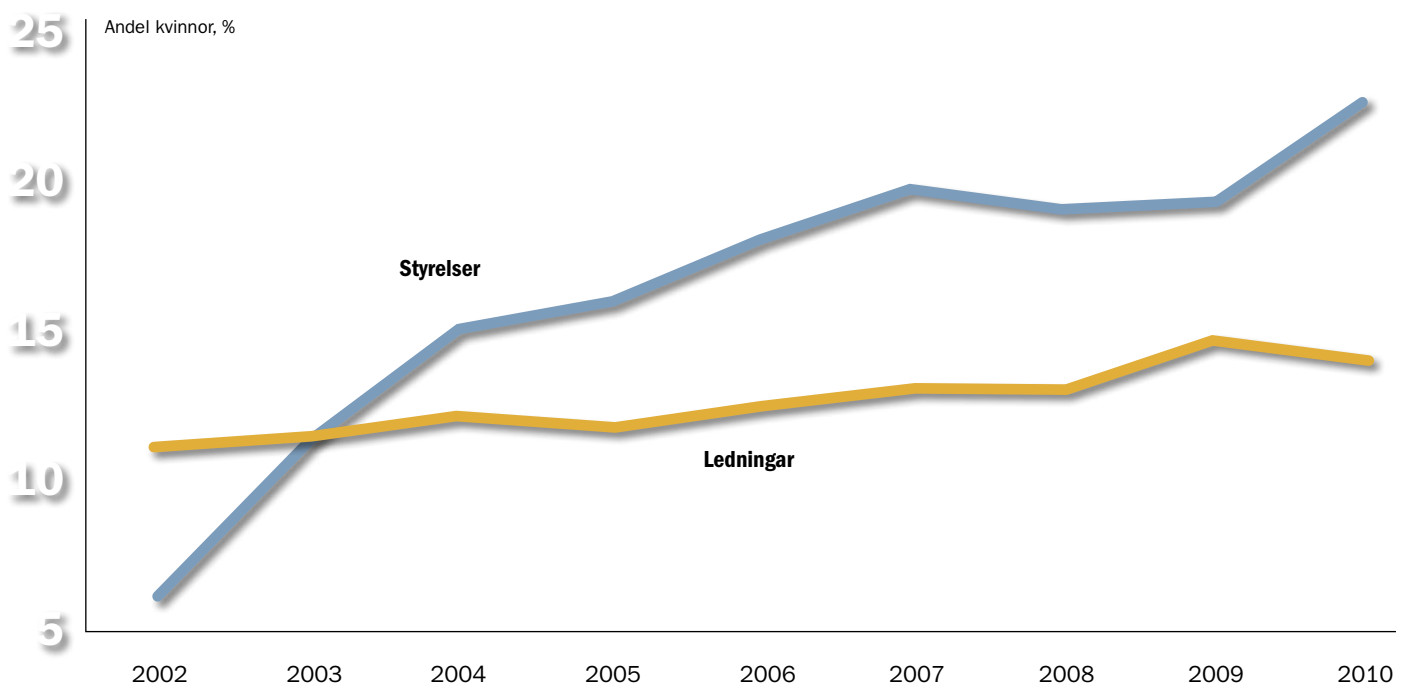
Medlemskap och initiativ

Andra AP-fonden är både medlem i och stödjer olika svenska och internationella initiativ. Fonden var en av de första som skrev under FNs principer för ansvarsfulla investeringar - Principles for Responsible Investment (PRI). Fonden har inom ramen för PRI medverkat i ett projekt med ett antal riskkapitalbolag för att tillsammans komma fram till bättre principer för etik och miljöfrågor i samband med investeringar i och ägande av företag. Läs mer på www.unpri.org och på sidan 18.

Andra AP-fonden är medlem i Carbon Disclosure Project, ett initiativ där ett hundratal stora kapitalförvaltare ställer krav på att världens största noterade bolag ska rapportera om sina utsläpp av växthusgaser och andra uppgifter relaterade till hur de hanterar klimatutmaningen. Dessutom ska dessa uppgifter samlas i en gemensam databas. Andra AP-fonden är också bland annat medlem i International Corporate Governance Network (ICGN), European Corporate Governance Institute, Swesif och i svenska SNS Corporate Governance Network.

9. Miljö och etik

Ett långsiktigt positivt förhållningssätt till miljö och etik höjer värdet på bolag. För det enskilda bolaget innebär det att bolaget ska verka i enlighet med regler, konventioner och lagar samt därutöver proaktivt arbeta för ett sunt samspel med samhället i övrigt.



Allt fler kvinnor i börsbolagens styrelser

Andelen kvinnor i de svenska börsbolagens styrelser ökar och uppgår idag till 22,2 procent efter att under ett par år legat på strax under 20 procent. Störst andel kvinnor finns i de större börsbolagen, medan de mindre bolagen fortfarande släpar efter.

Andra AP-fonden presenterar sedan 2003 ett årligt "Kvinnoindex", där fonden kartlägger andelen kvinnor i de svenska börsbolagens styrelser och ledningar. Under de första åren ökade andelen kvinnor i börsbolagens styrelser kraftigt för att sedan stagnera på cirka 19 procent under åren 2007-2009. I samband med bolagsstämmorna våren 2010 tog dock utvecklingen ett större kliv och idag är andelen kvinnor 22,2 procent.

– Det är glädjande att andelen kvinnor i styrelserna ökar, vilket också visar att arbetet med att öka antalet kvinnor givit resultat. Det som dock är lite oroväckande är att vi i år ser en minskning av andelen kvinnor i företagsledningarna, eftersom det är en viktig bas för rekryteringen av styrelseledamöter, säger Eva Halvarsson, vd på Andra AP-fonden.

Minskningen av andelen kvinnor i de börsnoterade bolagens ledningar är inte stor. Jämfört med förra året har andelen kvinnor sjunkit från 14,3 procent till 13,8

procent. Däremot är det uppenbart att det generellt går betydligt långsammare att få in kvinnor i börsbolagens ledningar än i deras styrelser. På åtta år har andelen kvinnor i ledningarna ökat med måttliga 2,7 procentenheter – från 11,1 procent 2002. Samtidigt har andelen kvinnor i styrelserna ökat från 6,1 till 22,2 procent.

Utöver att undersöka representationen i styrelser och ledningar har Andra AP-fonden även studerat hur stor andel kvinnor som utexamineras från de utbildningar som chefer och styrelseledamöter vanligen rekryteras ifrån. Inom utbildningarna har andelen kvinnor under de senaste 30 åren ökat från en nivå under 20 procent till över 40 procent idag. Kvinnorna faller dock bort steg för steg, från utexaminerade till anställda (30 procent av de anställda i börsbolagen är kvinnor), från anställda till chefer (25 procent är kvinnor) och från chefer till koncernledning (14 procent).

– För att uppnå en bra styrelsesammansättning är en jämnare fördelning mellan

män och kvinnor viktig. Men det är också angeläget att vi som ägare driver frågan om att öka mångfalden även när det gäller ålder, bakgrund, erfarenhet och kompetens, säger Eva Halvarsson.

Bakgrundsfakta

Kvinnoindex tas sedan 2003 fram av Andra AP-fonden och Nordic Investor Service. Undersökningen görs efter den svenska stämmsäsongen i april-juni varje år, då de allra flesta svenska börsbolagen har sina årsstämmor. Andelen platser i styrelsen som innehas av kvinnor baseras på styrelsesammansättning i juni 2010, och jämförs med juni 2009, maj 2008, maj 2007, maj 2006, maj 2005, maj 2004, juli 2003 och december 2002.

Kvinnoindex mäter antalet platser i styrelser och personer i ledningsgrupper samt antalet anställda. I styrelserna relateras antalet kvinnor till det totala antalet platser för stämvalda styrelseledamöter. I ledningsgruppen divideras antalet kvinnor med det totala antalet ledningsgruppspersoner.

Totalt omfattar Kvinnoindex 251 företag som är noterade på Stockholmsbörsen, vilket innebär lika många ordförandeposter och 1 662 styrelseplatser. Det totala antalet ledningspersoner uppgår till 1 661, varav 251 verkställande direktörer.



Bra avkastning i "gröna obligationer"

Under 2008 investerade Andra AP-fonden för första gången i en så kallad grön obligation utgiven av Världsbanken i regi av SEB. Denna "gröna obligation", som var den första i sitt slag, ska finansiera ett antal klimatgodkända projekt.

Under hösten 2009 investerade fonden 250 miljoner kronor i ytterligare en "grön obligation" emitterad av Europeiska Investeringsbanken (EIB). Även denna obligation ska användas till finansiering av olika miljöprojekt. Marknaden för denna typ av obligationer har ökat och fler låntagare har kommit in på marknaden. Låntagarna är i regel överstatliga organ som Världsbanken, EIB (Europeiska Investeringsbanken) och IFC (International Finance Corporation). Under våren 2010 gjordes ytterligare investeringar på cirka 350 Mkr i gröna obligationer.

– Vi är nöjda med investeringarna, då dessa ger en bättre avkastning än svenska statsobligationer med samma löptid, låntagarna har mycket hög kreditvärdighet och samtidigt stöder vi projekt som tar hänsyn till miljön, säger Ole-Petter Langeland, chef för ränteförvaltningen på Andra AP-fonden.

Krav på miljöexpert i gruvbolags styrelse

Freeport-McMoRans gruva på ön Papua i Indonesien är starkt kritiserad för att gruvavfallet släpps ut i en närliggande flod. Andra AP-fonden har genom Etikrådet fört en dialog för att få bättre information angående den miljöpåverkan som detta innebär. För att sätta ytterligare press på bolaget enade sig Andra AP-fonden tillsammans med Första, Tredje och Fjärde AP-fonden, holländska APG och New York City Pension Funds kring en resolution som lades fram på Freeport-McMoRans årsstämma 2009. Resolutionen innebar krav på tillsättande av en oberoende miljöexpert i styrelsen. Hela 32,5 procent av aktieägarna på stämman röstade för förslaget.

Efter stämman kom först positiva

signaler från bolaget, men i slutändan valde bolaget att ändå inte tillsätta någon miljöexpert i styrelsen. Andra AP-fonden beslutade då att, tillsammans med samma aktieägare som föregående år, lägga fram resolutionen ytterligare en gång vid stämman 2010. Återigen fick förslaget stöd från ungefär en tredjedel av aktieägarna.

– Vi hoppas att bolaget ska inse att det är viktigt för ett gruvbolag med stor miljöpåverkan att ha personer med miljöexpertis i styrelsen, säger Christina Olivecrona, miljöanalytiker på Andra AP-fonden.

Barrick Gold, en konkurrent till Freeport-McMoRan, har nyligen rapporterat att de kommer att ta in en miljöexpert i styrelsen.





Klimatarbetet fortsätter

Trots att FNs stora klimatmöte i Köpenhamn i december 2009 inte gav någon klarhet i vad som händer då Kyotoprotokollet löper ut 2012, så är klimat- och energifrågan ständigt aktuell. Även om det kommer att dröja innan det blir ett globalt pris på koldioxid, blir det allt viktigare för företag att vara energi- och resurseffektiva. För många bolag är energieffektivitet redan idag ett viktigt försäljningsargument. För att få bättre underlag för analys krävs att fler bolag rapporterar sina koldioxidutsläpp och att uppgifterna är tillförlitliga.

Andra AP-fonden fick genom förra årets arbete med att kartlägga portföljens koldioxidavtryck idéer till hur utsläppsfrågan kan integreras i investeringsprocessen. Arbetet har gett kunskap om de klimatrisker som finns i portföljen. Under året har ett antal klimatrelaterade alternativa investeringar utvärderats. Andra AP-fonden har det senaste året initierat investeringar i jord- och skogsbruk, vilket både bidrar till att minska fondens koldioxidavtryck och ger en ökad riskspridning.

Under året har Andra AP-fonden också investerat i Flexenclosure AB, som utvecklade en teknik som gör det möjligt att driva basstationer inom mobiltelefonnät med förnyelsebar energi. Tekniken gör det möjligt för mobiloperatörer att reducera driftskostnader och koldioxidutsläpp för basstationsanläggningar med upp till 80 procent genom användning av energikällor såsom sol och vind. Tekniken är framför allt utvecklad för mobilnät i utvecklingsländer i områden, där elförsörjning ofta saknas.

Större ägarinflytande i USA

Ur ett svenskt perspektiv kan det vara svårt att förstå hur lite inflytande man har som ägare i börsnoterade amerikanska bolag. I efterdyningarna av finanskrisen accelererar dock nu den trend som under 2000-talet gradvis, om än mycket långsamt, givit ett större inflytande åt minoritetsaktieägarna.

The Dodd-Frank Wall Street Reform Act som slutligen antogs som lag i USA under sommaren 2010 och som huvudsakligen avser reformering av de finansiella marknaderna, ger inom några områden större makt åt den stora gruppen aktieägare. Bakgrunden till dessa nya regler är att man i USA, liksom i Europa, anser att bristande ägarstyrning bidrog till att finanskrisen fick så stora proportioner. Bland annat får nu aktieägare som enskilt eller i grupp företräder minst tre procent av rösterna i ett bolag rätt att nominera upp till 25 procent av styrelseledamöterna och, vilket är viktigt, bolaget har skyldighet att ta med dessa kandidater i det omröstningsmaterial som bolaget skickar till alla aktieägare. Bolagen ska nu också motivera varför man föreslår att kombinera, vilket varit tradi-

tionen, eller separera, vilket de flesta aktieägare önskar, rollen som verkställande direktör och styrelseordförande.

Förändringar som dessa kan förefalla vara marginella, men ska ändå uppfattas som en tydlig markering att ökat ägarengagemang är önskvärt. Flera andra förändringar i regelverken pekar dessutom åt samma håll. Detta gäller till exempel en rad nya regler kring hur bolagen ska offentliggöra ersättningsarna till ledande befattningshavare och, visserligen icke bindande, åtminstone vart tredje år ge aktieägarna möjlighet att ta ställningen till dessa. De ersättningskommittéer som bolagen ska ha ska dessutom bara bestå av oberoende styrelseledamöter.

Att SECs (The U.S. Securities and Exchange Commission) ordförande nyligen nämnde de svenska valberedningarna som en intressant modell visar kanske också på att fler förändringar inom amerikansk corporate governance är på gång. Flera stora institutionella investerare driver också en rad initiativ för ökat inflytande. Viljan finns alltså och kanske är medlen på väg.

Investeringar som gör skillnad

Var hittar man idéer, innovationer och företag som blir morgondagens succéer? Ett säkert tips är att titta i Khosla Ventures portfölj av investeringar. Möt Vinod Khosla, en av riskkapitalbranschens klarast lysande stjärnor.

Vinod Khosla invandrade till USA från Indien. Efter sina studier var han med och startade företaget Sun Microsystems. Därefter gick han över till riskkapitalbolaget Kleiner Perkins Caufield & Byers (KPCB), där han var med och utvecklade bolag som Amazon.com, Cisco och Juniper Networks. Sedan 2004 driver Vinod Khosla det egna bolaget Khosla Ventures med en tydlig idé om att stödja entreprenörer med idéer och innovationer som kan ha en positiv påverkan på samhällsutvecklingen. Sommaren 2009 investerade Andra AP-fonden 35 miljoner dollar i fonden Khosla Ventures III.

– Jag är inte riskkapitalist. Jag är inte i finansbranschen. Jag är i företagsbyggarbranschen. Mitt mål är att vara den bästa assistenten för den som försöker bygga ett stort teknikorienterat företag, säger Vinod Khosla.

När man talar med Vinod Khosla är det också tydligt att det finns en drivkraft som handlar om mer än finansiellt smarta lösningar och snabb avkastning. Han säger själv att det var behovet av att kunna arbeta mer flexibelt och en längtan att få vara mer experimentell som gjorde att han startade Khosla Ventures. – Jag ville kunna satsa på vetenskapliga experiment som ibland kunde uppfattas

som lite oförsiktiga och ta mig an projekt som hade både ekonomisk och social betydelse. Vi fokuserar därför på riskkapitalinvesteringar både i traditionell teknik och i "cleantech", säger Vinod Khosla.

Mer än 100 procent minskade utsläpp

För att exemplifiera vad han menar nämner Vinod Khosla en rad investeringar som företaget gjort. Det handlar om alltifrån att ta till vara koldioxid på ett smart sätt till att hitta nya lösningar på världens energiproblem.

– Vi har bland annat varit med om att starta och finansiera Calera, ett företag som använder koldioxid vid framställningen av cement, en verksamhet som traditionellt är en av de största utsläppskällorna av koldioxid. Caleras teknik gör det istället möjligt att binda ett halvt ton koldioxid för varje ton cement vi producerar. Det innebär att vi kan göra stadens infrastruktur lika koldioxidbindande och grön som skogen.

Tekniken bakom Calera kommer från Stanfordforskaren Brent Contstantz som för tre år sedan kontaktade Vinod Khosla för att berätta om sin idé.

– Från det att vi gick in i projektet tog det tre år att sätta upp en demonstrationsanläggning och starta produktionen. Den normala tiden för att göra detta är 13 år, förklarar Vinod Khosla stolt.

Från biomassa till råolja

Vinod Khosla är sedan snabbt inne på ett projekt som handlar om att från biomassa framställa råolja, som i sin tur kan användas i raffinaderier.

– Att omvandla biomassa till olja innebär

en stor kommersiell möjlighet samtidigt som det ger en rad andra fördelar. Det minskar beroendet av fossila bränslen och det främjar den ekonomiska utvecklingen och skapar nya jobb på landsbygden. Genom att använda restprodukter från jord- och skogsbruk påverkar tekniken inte heller livsmedelsförsörjningen i världen.

Det går inte att ta miste på Vinod Khoslas nyfikenhet inför och övertygelse om vad tekniska genombrott kan leda till och



vilka affärsmöjligheter som skapas.
– Det framstår som en sanning att priset på energi måste stiga. Det är inte sant. Energi kan tvärtom bli billigare genom teknisk utveckling. Ta till exempel vindkraft – vi investerar i ett projekt som innebär ett tekniskgenombrott och en kommersiellt gångbar lösning för lagring av vindkraftsenergi.

Khosla Ventures grundfilosofi är att bygga värden över tid, inte att kort-

siktigt handla med tillgångar. Uppnådda resultat, en jordnära inställning och ett nära samarbete med de företag man investerar i gör att Khosla Ventures idag har ett mycket gott anseende bland entreprenörer.

– Vinod Khosla och Khosla Ventures har ett mycket starkt track record när det gäller värdeskapande genom investeringar i ny och spännande teknik. Det är många som har tjänat stora pengar på att investera i fonder där Vinod Khosla

Fakta om Vinod Khosla

Född: 1955 i Poona, Indien

Utbildning: IIT Delhi, Indien (Ingenjör i elektroteknik) Carnegie Mellon University (Civilingenjör i bioteknik), och Stanford Graduate School of Business (MBA).

Karriär: Grundare av Sun Microsystems, partner på Kleiner Perkins Caufield & Byers samt grundare av Khosla Ventures.

Andra engagemang: Grundare TIE, ett ideellt globalt nätverk för entreprenörer, styrelseledamot i The Indian School of Business samt ett djupt engagemang i frågor som rör socialt entreprenörskap med särskilt fokus på mikrofinansiering i Indien och Afrika.

Fakta om Khosla Ventures

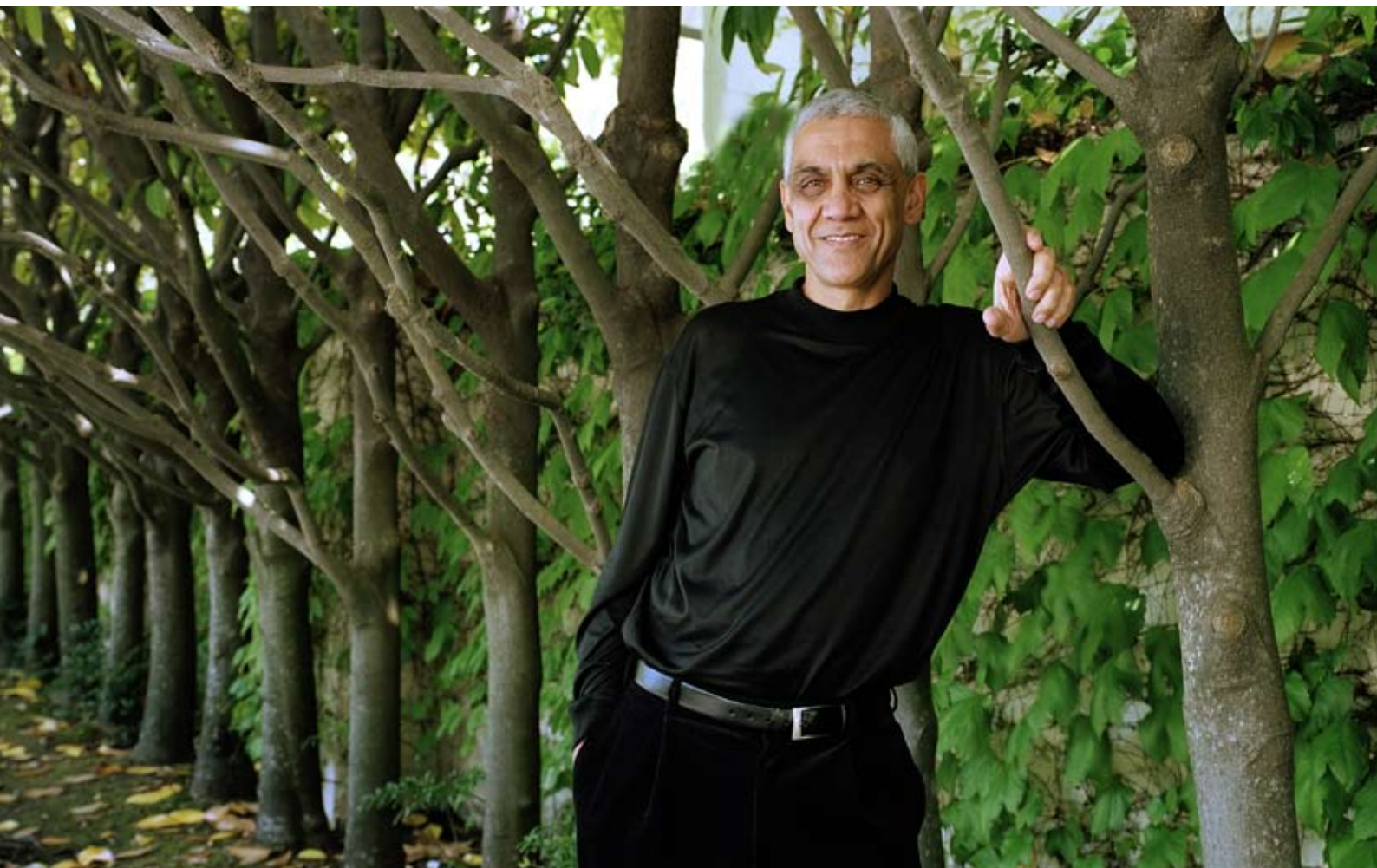
Grundat: 2004

Huvudkontor: Menlo Park, Kalifornien, USA

Samlade tillgångar: 1 miljard USD

Webbplats: www.khoslaventures.com

varit engagerad. Det känns därför väldigt bra att vi har investerat en liten del av de svenska pensionärernas pengar i en av Khosla Ventures fonder, säger Anders Strömblad, chef för extern förvaltning på Andra AP-fonden.





Fler aktieprogram, färre optionsprogram

De långsiktiga incitamentsprogrammen ökar åter bland de stora börsbolagen. Andelen aktieprogram ökar på bekostnad av andelen optionsprogram. Det visar en årligt återkommande studie från PwC (PricewaterhouseCoopers).

– Nära hälften av de stora börsbolagen beslutade om nya aktiebaserade incitamentsprogram på sina årsstämmor i våras, säger Magnus Lidén, ansvarig för studien på PwC. Under första halvåret behandlade 48 procent av stämmorna i bolagen på den svenska Large Cap-listan införandet av nya incitamentsprogram. Förra året var motsvarande siffra 43 procent.

– Ett skäl till ökningen är att börsbolagen tror på denna ersättningsform som en del i ersättningspaketet till sina medarbetare, säger Magnus Lidén.

När det gäller utformningen av programmen så är den stora skillnaden mellan 2009 och 2010 att andelen aktieprogram ökar på bekostnad av optionsprogram.

Vanligast är så kallade aktiesparprogram som innebär att anställda måste köpa bolagets aktie för egna pengar, normalt genom att avstå från lön, för att få delta i programmet. Under första halvåret 2010 var två tredjedelar av de föreslagna incitamentsprogrammen aktiesparprogram jämfört med hälften

ett år tidigare. Program baserade på sparaktier innebär vanligtvis att de medarbetare som fortsätter att spara och inte säljer sparaktierna och dessutom fortfarande är anställda, efter en viss period, får så kallade matchningsaktier. Därutöver kan man få ytterligare aktier om vissa prestationsmål har uppnåtts.

– En förklaring till att så många stora börsbolag vill införa aktiesparprogram är att de innebär att medarbetarna tar en egen risk. De anställda blir aktieägare redan när programmet startar. Därmed sammanlänkar programmen medarbetarnas och aktieägarnas intressen på ett mycket tydligt sätt, kommenterar Magnus Lidén.

En annan trend är att kraven på prestation ökar. Förra året fanns det prestationskrav i 57 procent av programmen. För 2010 är motsvarande siffra 66 procent.

– Programmens utformning har påverkats av krav från aktieägare på mätbara och i förväg bestämda prestationsmål. Studien visar på en ökad mångfald av prestationskrav, säger Magnus Lidén.

Utformningen har även påverkats av att det tillkommit nya regler om ersättning i Svensk kod för bolagsstyrning, enligt Magnus Lidén. Övergångsreglerna innebär att den reviderade koden ska tillämpas senast från och med den 1 juli 2010.

– Det är av stor betydelse att programmen stödjer och ligger i linje med det enskilda bolagets affärsstrategi och företagskultur. De långsiktiga incitamentsprogrammen bör även beakta utformningen av eventuell rörlig lön på kort sikt.

En annan faktor är vilka regelverk och vilken skattelagstiftning som gäller för medarbetare i olika länder. Har man främst medarbetare i Sverige, så är det naturligt att utforma programmen så att de anpassas till svenska skatteregler. Men bland de stora börsbolagen anpassas programmen för att hantera den situation som råder med anställda i många länder.

– Man bör inte glömma bort att huvudsyftet med flertalet av de långsiktiga incitamentsprogrammen är att motivera, attrahera och behålla medarbetare i en allt hårdare konkurrens, avslutar Magnus Lidén.



Bättre ersättningssystem – ett ständigt pågående arbete

Få frågor väcker så starka känslor som bonusar och andra incitamentsprogram. Dåligt utformade program utan tak och luddiga krav på motprestation eller svag koppling till verksamhetens utveckling leder ofta till infekterade debatter. Samtidigt är ansvarsfullt utformade program ofta ett viktigt konkurrensmedel för att attrahera och bibehålla kompetens. Andra AP-fonden följer därför kontinuerligt utvecklingen och granskar de program som föreslås på bolagens bolagsstämmor.

Under sommaren 2010 gjorde Andra AP-fonden en kartläggning av de incitamentsprogram som lagts fram under våren på svenska bolagsstämmor där fonden närvarat.

– Vi prövar varje ersättningsprogram enligt principerna som vi har i vår ägarpolicy och gör en helhetsbedömning. Det är styrelserna i respektive bolag som har ansvar för att ta fram ersättningsprinciper och relevanta och rimliga ersättningspaket, men vi tycker det är viktigt att ha en dialog med bolagens styrelser om ersättningarna, säger Ulrika Danielson, Kommunikations- och HR-chef på Andra AP-fonden.

I den mån Andra AP-fonden anser att förändringar måste göras så drivs detta gentemot bolagens styrelser. En dialog som till exempel kommer att intensifieras den närmaste tiden är den om matchningsaktier.

– Det är oerhört viktigt att bolagen motiverar varför de har ett incitamentsprogram som innefattar matchningsaktier. Vi anser att det är en gratisaktie som den anställda får utan annan motprestation än att vara anställd, säger Ulrika Danielson.

Blandade resultat

Andra AP-fondens kartläggning visar att en mycket stor andel av de undersökta bolagen lever upp till principerna om helhetssyn och långsiktighet. Principerna om relevans, rimlighet, uppföljning och transparens efterlevs någorlunda väl.

Däremot uppfylls stabilitet och förutsägbarhet dåligt enligt Andra AP-fondens principer. Detta beror dels på att flera av bolagen har en väl stor rörlig andel av den totala lönen, dels på oklarheter kring det slutliga utfallet av ett visst ersättningsprogram. Generellt kan sägas att bolagen är bättre på att kommunicera detaljer i de långsiktiga programmen än i de kortsiktiga.

Vanligt med motprestation

En tydlig slutsats i kartläggningen är att en stor andel av bolagen ställer krav på någon typ av motprestation. Totalt 93 procent av bolagen ställer sådana krav, men i 37 procent av bolagen är kravet på motprestation endast knutet till ett system med matchningsaktier.

– Sammantaget visar kartläggningen på att portföljbolagen har kommit en bra bit på vägen, men det är också tydligt att det finns

en del kvar att göra för att alla ska leva upp till våra krav. Det är ett ständigt pågående arbete och man måste hela tiden anpassa sig till hur verkligheten utvecklas, avslutar Ulrika Danielson.

Övergripande ersättningsprinciper

Till grund för kartläggningen låg bland annat Andra AP-fondens hållning vad gäller incitamentsprogram och kan sammanfattas i följande punkter:

Helhetssyn – Ersättningsprinciperna ska omfatta alla former av ersättning till ledande befattningshavare och andra nyckelpersoner. Det är det totala ersättningspaketet som är avgörande för ersättningsrelevans och rimlighet.

Stabilitet/förutsägbarhet – Proportionen fast/rörlig lön av den totala ersättningen ska motiveras. Om ett ersättningsprogram innefattar matchningsaktier, ska även detta motiveras. Pensionen ska baseras på den fasta lönen.

Långsiktighet – Ersättning från långsiktiga incitamentsprogram ska utgöra den största delen av rörliga ersättningsdelar. Rörlig ersättning med kortare horisont ska inte äventyra långsiktig utveckling. Långsiktiga incitamentsprogram ska utgöras av flerårig intjäning.

Relevans – Rörliga ersättningsprogram ska ge utfall endast mot måluppfyllelse, där målen är relevanta för företagets strategiska utveckling.

Rimlighet – Ersättningen ska vara rimlig i jämförelse med företagets jämförelsegrupp och i förhållande till dess långsiktiga intjäningsförmåga.

Uppföljning/transparens – För att möjliggöra en uppföljning av de beslut som fattas om incitamentsprogram, ska bolaget följa upp och rapportera till bolagets aktieägare hur programmen fallit ut med en bedömning av om de har uppfyllt sitt syfte.

Blott Sverige svenska valberedningar har

Den 1 januari 2010 fyllde Svensk kod för bolagsstyrning (koden) fem år. När koden började gälla var en av nyheterna att den praxis med valberedningar som börjat växa fram under slutet av 1990-talet formaliserades. Idag har nästan alla börsbolag någon form av valberedning och systemet har visat sig fungera väl.

Trots de positiva erfarenheterna är Sverige fortfarande ganska ensamt om systemet med valberedningar. Egentligen är det bara Norge som tagit efter. Men det finns vissa tecken på ett ökat internationellt intresse, bland annat i Finland. I Storbritannien har även tankesmedjan Tomorrow's Company börjat titta på den svenska modellen.

– Motståndet mot valberedningar enligt svensk modell handlar främst om en rädsla för att släppa in kortsiktiga ägare som hedgefonder eller riskkapitalbolag med en egen agenda, säger Carl Rosén, vd för International Corporate Governance Network med säte i London.

En utveckling mot större transparens

Trots motståndet går dock utvecklingen i många länder mot ökat aktieägarinflytande i nomineringsprocesserna. I Tyskland,

där styrelsen är uppdelad i en management och en supervisory board, försökte till exempel minoritetsägarna i bolaget Infineon att lansera en alternativ ordförandekandidat i opposition mot huvudägarna. Totalt lyckades man samla nästan 40 procent av rösterna på bolagsstämman, men man nådde inte ända fram.

– Även i USA finns det idag möjligheter för minoritetsägare att påverka nomineringsprocessen, men det är en dyr och komplicerad juridisk process. Från och med nästa år kommer det dock att vara enklare att presentera alternativa kandidater. Då kommer också systemet med så kallade broker votes att tas bort, vilket i princip bygger på att förvaltarregistrerade aktier hittills har räknats som ja-röster till ledningens förslag, förklarar Carl Rosén.

I England har nomineringsförfarandet hittills skötts på ett väldigt informellt sätt. Att detta inte har förändrats förklarar Carl Rosén med att systemet trots allt fungerat ganska bra i praktiken. I takt med att allt fler stora ägare i form av pensionsfonder sprider sitt ägande geografiskt, minskar dock makten för den lilla grupp som utgjort nätverken på enskilda marknader.

– Detta ökar kravet på ett mer strukturerat och transparent nomineringsförfarande. Jag tror därför att vi kommer att se en fortsatt utveckling, där minoritetsägarnas makt över nomineringsprocessen ökar. Däremot kommer man kanske inte fastna för den svenska modellen, utan hitta lösningar som är anpassade för varje specifik marknad, säger Carl Rosén.

International Corporate Governance Network (ICGN)

ICGN är en global medlemsorganisation med syftet att höja standarden på bolagsstyrning världen över. ICGNs medlemmar utgörs av stora institutionella investerare som tillsammans representerar fonder med tillgångar på cirka 9 500 miljarder US-dollar. Idag har ICGN 450 medlemmar i 45 länder.

Metod för tillsättning av valberedning inför årsstämmor 2006–2010, %

	2010	2009	2008	2007	2006
Stämموald	23	28	17	17	19
Procedur	76	70	78	78	77
Annan	1	2	5	6	4
Summa bolag	100	100	100	100	100

Källa: Kollegiet för svensk bolagsstyrning Årsrapport 2010

Frågan om nominering av styrelseledamöter i noterade bolag är inte ny. I Europa tog debatten ordentlig fart i och med den brittiska Cadburyrapporten, som kom efter ett antal skandaler inom brittiskt näringsliv i början av 1990-talet. Denna utveckling sammanföll med Volvo-Renaultaffärens sammanbrott 1992, där ett antal institutioner plötsligt fann sig sittande med ett gemensamt ansvar för bolagets framtid.

Mot slutet av 1990-talet började flera länder upprätta nationella koder för bolagsstyrning. I USA har man istället valt lagstiftningsmodellen, bland annat genom delar av den så kallade Sarbanes-Oxley Act (SOX), som infördes efter Enronskandalen 2002.

Valberedningar för ökad transparens

Syftet med de svenska valberedningarna var att få en mer transparent process. Dessutom fanns det en vilja att bredda rekryteringsbasen av styrelseledamöter. Efter fem år är de flesta bedömare överens om att detta också har skett.

Tidigare sköttes nomineringarna utan några gemensamma former. Vanligast var att styrelseordföranden tog fram förslag och förankrade dessa hos de större ägarna. I vissa bolag fanns en nomineringskommitté som var ett utskott till styrelsen. Det innebar att ett antal

styrelseledamöter ansvarade för nomineringsarbetet.

Koden innebär att styrelseledamöter fortfarande kan ingå i valberedningen, men att de inte får utgöra majoritet. I de flesta fall har resultatet blivit att styrelsens ordförande deltar i valberedningens arbete, men att övriga ledamöter är externa.

Två dominerande metoder

Idag finns två dominerande metoder för tillsättning av valberedningar. Den ena (stämometoden) innebär att bolagsstämman beslutar om vilka personer som ska ingå i valberedningen. Enligt den andra (procedurmetoden) beslutar stämman om en procedur för senare tillsättning av valberedningens ledamöter. Beslutet kan till exempel formuleras som att valberedningen ska bestå av styrelsens ordförande samt representanter för de tre största ägarna vid en given tidpunkt.

Procedurmetoden är den vanligaste och föredras av cirka 75 procent av bolagen, medan stämometoden används av cirka 25 procent. Fördelen med procedurmetoden anses vara att den förebygger effekterna av förändringar i bolagens ägarstruktur efter stämman och att den minskar risken för insiderproblem.

Stämometoden anses i stället ge val-

beredningen större legitimitet och bättre tydlighet. Långsiktigt är tendensen att fler bolag går över till stämometoden.

En framgångsrik metod...

De flesta bedömare är idag eniga om att valberedningarna innebär att nomineringsprocessen har blivit mer strukturerad, professionell och transparent. Som aktieägare vet man idag vilka personer som ingår i valberedningen, när de börjar sitt arbete och hur man når dem.

Genom att valberedningarna tvingas redovisa sitt arbete ökar kraven på att de utför arbetet ordentligt. Frågor som vad bolaget har för behov, hur styrelsen fungerar etcetera har blivit mer genomlysta.

...som klarat invändningarna

När valberedningarna infördes fanns det flera invändningar. Den kanske främsta handlade om ledamöternas kompetens och möjlighet att få insikt i företagen, vilken ansågs sämre än i ett system med nomineringskommittéer. En annan kritik gällde att valberedningens ledamöter riskerade att bli insiders.

I efterhand har det visat sig att insiderfrågan inte blivit ett så stort problem som befارades. Frågorna om kompetens och insikt i bolagen tycks ha lösts på olika sätt och vägts upp av fördelarna.

Konferens för hållbar riskkapitalism

I juni samlades nästan 300 representanter för riskkapitalsektorn och dess investerare till en stor konferens i London. Bland arrangörerna fanns FN-initiativet PRI (Principles for Responsible Investment). Syftet var att diskutera hur man kan utveckla arbetet med långsiktig hållbarhet inom riskkapitalsektorn.

PRI är FN:s initiativ för att engagera finanssektorn i hållbarhetsfrågorna. Till en början fokuserade organisationen helt på investeringar i noterade bolag, men under senare år har man även utarbetat principer för investeringar i riskkapitalfonder. Konferensen i London var den första som uteslutande behandlade denna sektor.

Syftet med konferensen var främst att utbyta kunskap och erfarenheter. Detta präglade också upplägget som framför allt bestod av paneldiskussioner kring specifika ämnen med företrädare för olika intressenter.

– Det var en ganska brokig skara av aktörer. Vissa har kommit väldigt långt och arbetar redan strukturerat och integrerat med hållbarhetsfrågorna, medan andra har en mer avvaktande inställning, berättar Martin Jonasson, chefsjurist på Andra AP-fonden och en av deltagarna vid konferensen.

Riskkapitalsektorn kan gå i bränschen

– Riskkapitalsektorn var kanske inte först ut med att arbeta strukturerat med hållbarhetsfrågorna, men utvecklingen går ständigt framåt. Det är också en sektor där man snabbt kan nå resultat, eftersom riskkapitalbolagen har ett direkt inflytande på portföljbolagen. Riskkapitalbolagen

har alla förutsättningar att gå i bränschen, säger Martin Jonasson.

Intresset för frågorna visas inte minst av att flera av de ledande internationella aktörerna var på plats på konferensen, bland andra CalPers, PGGM och Carlyle. Utöver riskkapitalbolag och institutionella investerare deltog representanter för fackliga organisationer, den akademiska världen och media. Även andra svenska aktörer var representerade.

One size does not fit all

En svårighet är att hitta arbetssätt som är strukturerade och samtidigt anpassade efter de förutsättningar som gäller i olika branscher och på olika marknader.

– När Andra AP-fonden driver de här frågorna är syftet främst att se på vilket sätt bolagen arbetar med hållbarhet utifrån sina förutsättningar. Det handlar inte om att försöka implementera någon universell policy, utan snarare om att undersöka om bolagen har ett strategiskt synsätt och om de arbetar metodiskt, säger Martin Jonasson.

Arbetet med hållbarhetsfrågorna har tagit stora steg under 2000-talet. Det lyfts allt oftare till en strategisk nivå och synsättet har blivit mer globalt.

– För oss investerare gäller det att bidra

till denna utveckling. Det räcker inte med att till exempel bara investera i fonder som är specialiserade på "cleantech". Utmaningen ligger i att integrera hållbarhetsfrågorna på ett relevant sätt – att lyfta in dem i riskkapitalbolagens dagliga arbete. Först då bidrar hållbarhetsfrågorna till affärsnyttan. Gör de inte det blir arbetet aldrig särskilt uthålligt, förklarar Martin Jonasson.

Inte bara miljö

Ibland kan det vara lätt att bara se de miljömässiga aspekterna på hållbarhetsarbetet. Det är frågor som ofta går att mäta och som till stora delar går att lösa med hjälp av bättre teknik. I många länder spelar dock aspekter som arbetsmiljö, arbetstagarnas rättigheter och liknande frågor minst lika stor roll. Det är frågor som är mer lokalt präglade och där det kan vara svårare att hitta universella lösningar.

– En viktig utmaning är att applicera diskussioner som förs utifrån universella principer på förutsättningar som skiljer sig från ett land till ett annat. Därför är det så viktigt att träffas och diskutera över gränserna som vi gjorde i London, avslutar Martin Jonasson.

Källor till mer information

- Andra AP-fondens Ägarpolicy och Årsredovisning 2009, www.ap2.se
- Andra AP-fondens Kvinnoindex 2010, www.ap2.se
- Etikrådet, www.etikradetapfondera.se
- Hållbart Värdeskapande, www.hallbartvardeskapande.se
- Principles of Responsible Investment, www.unpri.org



Andra AP-fonden
Second Swedish National Pension Fund - AP2

Andra AP-fonden • Box 111 55 • 404 24 Göteborg • Besöksadress: Östra Hamngatan 26 – 28
Telefon 031 704 29 00 • Fax 031 704 29 99 • www.ap2.se